

La informació de proximitat als informatius televisius catalans

David Domingo (coordinador)

Federica Alborch

Núria Araüna

**Observatori de la Comunicació Local (InCom-UAB)
Departament d'Estudis de Comunicació (Universitat Rovira i Virgili)**

Octubre 2009

Contingut

<i>Introducció</i>	3
<i>Mostra d'estudi</i>	5
<i>Presència del món local als informatius</i>	7
<i>Característiques de la informació de proximitat</i>	27
<i>El 30 aniversari dels ajuntaments democràtics</i>	27
<i>Conclusions</i>	30
<i>Referències</i>	33

Introducció

La informació de proximitat és per definició aquella que reflecteix esdeveniments i tendències que es desenvolupen en l'entorn més immediat de l'audiència. Aquest estudi vol esbrinar de quina manera i amb quina freqüència els informatius d'abast autonòmic de les televisions catalanes donen visibilitat al món local. En uns espais informatius concentrats principalment en notícies d'àmbit més general, pensats per a una audiència homogenitzada sota el denominador comú dels referents col·lectius, les notícies de proximitat poden tanmateix resultar atractives com a propostes que reflecteixen situacions que poden ressonar amb les experiències de televidents de localitats diferents d'on protagonitzen els fets narrats. A la vegada, qualsevol notícia d'àmbit internacional, estatal o autonòmic pot tenir una vessant pròxima, mostrar com és interpretada i incorporada per part de ciutadans i institucions locals.

La visibilitat del món local hauria de formar part de les prioritats dels mitjans de comunicació d'abast autonòmic, perquè la cohesió social de Catalunya no pot construir-se ignorant les diferències socioeconòmiques i culturals del territori. El pes de Barcelona com a escenari de la informació que afecta a tota la població, en concentrar les institucions que governen el país, ha de compensar-se amb una presència representativa i justa de la informació de proximitat de la resta del territori i de la capital com a espai local.

Amb l'anàlisi d'una mostra de programes informatius d'XTVL, TVC, TVEC i 8TV, volem explorar quin paper juga la informació de proximitat més enllà del seu territori natural, el dels mitjans de comunicació locals. En un moment en què el volum d'esdeveniments d'abast internacional que competeixen pel temps escàs d'un informatiu segueix creixent per la pressió d'un món cada vegada més globalitzat i més interrelacionat, volem saber quin espai queda per al món local i quina imatge se'n transmet.

L'estudi té els següents objectius específics:

- Quantificar el pes de la informació de proximitat en els informatius televisius d'àmbit autonòmic.

- Determinar si hi ha espais consolidats per a la informació de proximitat en la graella dels informatius en les seves diferents edicions (migdia, vespre, cap de setmana).
- Avaluar les característiques de la informació de proximitat oferta, pel que fa a la temàtica i la localització geogràfica de les notícies.

La recerca ha estat possible gràcies a l'ineestimable suport de la Diputació de Barcelona i la Xarxa Audiovisual Local. El material audiovisual per a l'anàlisi va ser subministrat per l'XTVL en el cas d'*Al dia*, i pel CAC per la resta d'emissores. Agraïm a totes dues institucions les facilitats que ens van donar per disposar de les gravacions.

Mostra d'estudi

L'estudi es basa en una anàlisi estructural de la presència d'informació de proximitat als informatius del migdia i vespre d'àmbit català: *Telenotícies* de TVC, *L'Informatiu* de TVE Catalunya (TVEC), *Notícies 8* de 8TV (només té edició de vespre) i *Al Dia* d'XTVL¹.

Durada dels informatius analitzats

TVC		TVEC		8TV		XTVL	
Migdia	45 min	Migdia	15-20 min			Migdia	25 min
Vespre	30 min	Vespre	15-20 min	Vespre	20-25 min	Vespre	25 min
Total mostra	479 min	Total mostra	181 min	Total mostra	170 min	Total mostra	278 min

La mostra es compon de 42 edicions dels informatius, unes 20 hores de programació en total, corresponents als següents set dies de 2009:

- 30 i 31 de març
- 1, 2 i 3 d'abril
- 18 i 19 d'abril (cap de setmana)

L'elecció de les dates es va fer per garantir la inclusió de la cobertura informativa del 30 aniversari dels ajuntaments democràtics, que es va celebrar el 3 d'abril, com a cas paradigmàtic de la visibilitat del món local en els informatius.

En les dates analitzades es van recollir 1.098 notícies que, degut a la diferent durada dels informatius de cada emissora, es reparteixen en: 473 de TVC, 257 d'XTVL, 192 de TVEC i 176 de 8TV. Per tal de facilitar la comparació de dades entre programes, en la majoria de categories s'han usat gràfiques proporcionals, que igualen a un 100 ideal el total de minuts de cada informatiu. Les xifres a les gràfiques estan en percentatges si no s'indica el contrari.

¹L'informatiu produït pels serveis centrals d'XTVL inclou material subministrat per les televisions locals que l'emeten: Canal 10 Empordà, Canal Blau (Vilanova i la Geltrú), Televisió Badalona, El 9 TV (Osona), Canal Mollet, TV L'Hospitalet, Canal Català Girona Pla, Canal Terrassa, Gavà TV, Granollers TV, Maresmedigital, Vilafranca TV, RTV El Vendrell, RTV Ulldecona, Televisió Manresa, TV de la Conca (Igualada), TAC 12 (Tarragonès, Alt Camp i Conca de Barberà).

L'anàlisi dels informatius va consistir en el visionat i la codificació de cada notícia a partir de criteris qualititius per identificar la informació de proximitat i les seves característiques. Les categories són presentades en els apartats següents juntament amb els resultats de l'anàlisi.

Presència del món local als informatius: dimensions, volum i posicionament

La informació de proximitat té una presència desigual en els informatius de les quatre emissores analitzades. Per valorar quantitativament aquesta presència, en les properes pàgines s'exploren tres dimensions del concepte de proximitat (repercussió de la notícia, àmbit geogràfic i visibilitat del món local), l'existència de fonts locals i la posició de les notícies pròximes dins dels informatius.

Dimensions del concepte de proximitat

Per tal d'identificar les notícies de proximitat als informatius autonòmics hem optat per desglossar el concepte de proximitat en tres dimensions qualitatives identificables empíricament en l'anàlisi. Dues de les dimensions són interpretacions reduccionistes del concepte (la repercussió de la notícia i l'àmbit geogràfic) mentre que la tercera és una interpretació expansiva (visibilitat del món local). Les dues primeres ens permeten entendre quina presència té la informació d'abast estrictament local en els informatius, mentre que la tercera ens dóna la dimensió total de la informació de proximitat, incloent casos en què la repercussió o l'àmbit geogràfic de la notícia és més general però hi ha elements que mostren una perspectiva local en forma de declaracions o exemples. Tenint presents els objectius d'aquest informe, un cop analitzem la presència d'aquestes tres dimensions en la mostra, utilitzarem el concepte de proximitat per referir-nos a l'última i més rellevant de les dimensions: la proximitat com a visibilitat del món local en els informatius.

Les dimensions poden ser definides de la següent manera:

· **Repercussió:** Identifica a quins ciutadans afecta de manera directa una notícia des del punt de vista informatiu, és a dir, quin col·lectiu de teleespectadors pot estar interessat en una informació concreta, ja que el fet de conèixer-la els serà útil per prendre decisions o estar al dia d'allò que passa en el seu entorn. Distingim les notícies de *repercussió general*, que afecten a tota l'audiència dels informatius autonòmics, de les de *repercussió local/comarcal*, que només afecten directament a un municipi o comarca. Teleespectadors d'altres localitats poden mostrar interès per una notícia de repercussió local d'un altre municipi, però la informació no els és essencial per a prendre decisions en el seu àmbit més immediat.

· **Àmbit geogràfic:** Aquesta dimensió es concentra en els protagonistes i l'escenari d'una notícia i determina a partir d'això el seu abast *local/comarcal, autonòmic, estatal o internacional*. L'escenari de la notícia no és sempre determinant d'una vinculació de la informació amb el món local: Barcelona és escenari de gran part de les notícies dels informatius autonòmics, però moltes d'elles tenen protagonistes que no estan vinculats a l'àmbit local.

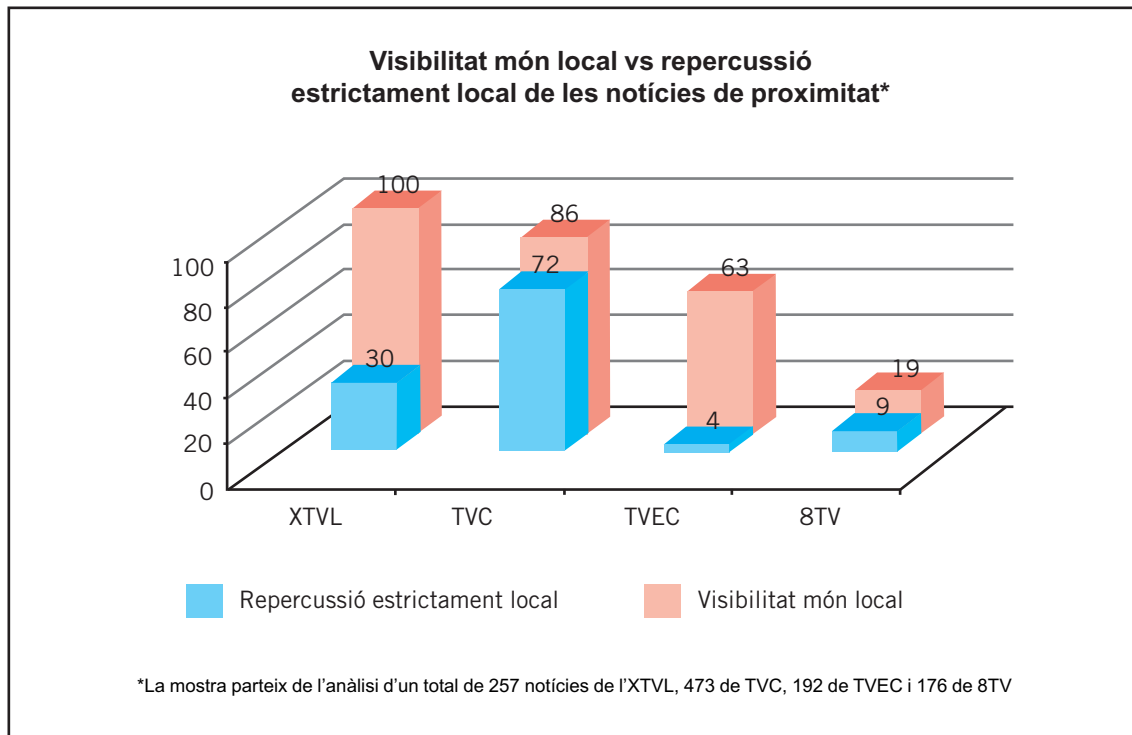
· **Visibilitat:** Si les dues primeres dimensions són excloents i separen les notícies de proximitat de les que no ho són de manera molt clara, la dimensió de visibilitat permet detectar la informació que està a cavall de tots dos espais. La visibilitat del món local en les notícies recull la inclusió de fonts locals (ajuntaments, entitats, veïns) independentment de la repercussió i l'abast geogràfic de la informació, així com les referències explícites a una localitat com a origen o causa de l'esdeveniment o com a cas o exemple de la informació, tant si té repercussió local com general. Aquesta dimensió és la que permet comprovar si el món local té visibilitat en notícies d'abast més general, si hi ha una connexió entre les tendències globals i la realitat pròxima, una connexió crucial perquè els ciutadans entenguin millor les implicacions de l'actualitat informativa i vegin com tot això afecta al seu entorn immediat.

En la mostra analitzada, la relació entre les tres dimensions és diferent en cada emissora, cosa que suggereix polítiques informatives diferents respecte a la informació de proximitat. Per una banda, a TVC gairebé totes les notícies de proximitat tenen

... a TVC gairebé totes les notícies de proximitat tenen repercussió estrictament local i són d'àmbit local (...) a TVEC i XTVL, els informatius s'esforcen per oferir una perspectiva que transcendeixi la repercussió local...

repercussió estrictament local i són d'àmbit local. En aquest cas, per tant, la visibilitat del món local està restringida a notícies de caràcter merament local i no arriba a les notícies generals. En canvi, a TVEC i XTVL, els informatius s'esforcen per oferir una perspectiva que transcendeixi la repercussió local de les notícies, amb un nombre molt menor de notícies de repercussió local dins de les d'àmbit local, però mantenen la visibilitat del món lo-

cal. L'XTVL és proporcionalment l'emissora que més visibilitat dona al món local en notícies que són de repercussió general o àmbit geogràfic major que el comarcal. 8TV té una presència gairebé anecdòtica de la informació de proximitat, però tot i això hi ha un nombre significatiu de notícies generals que fan visible el món local.

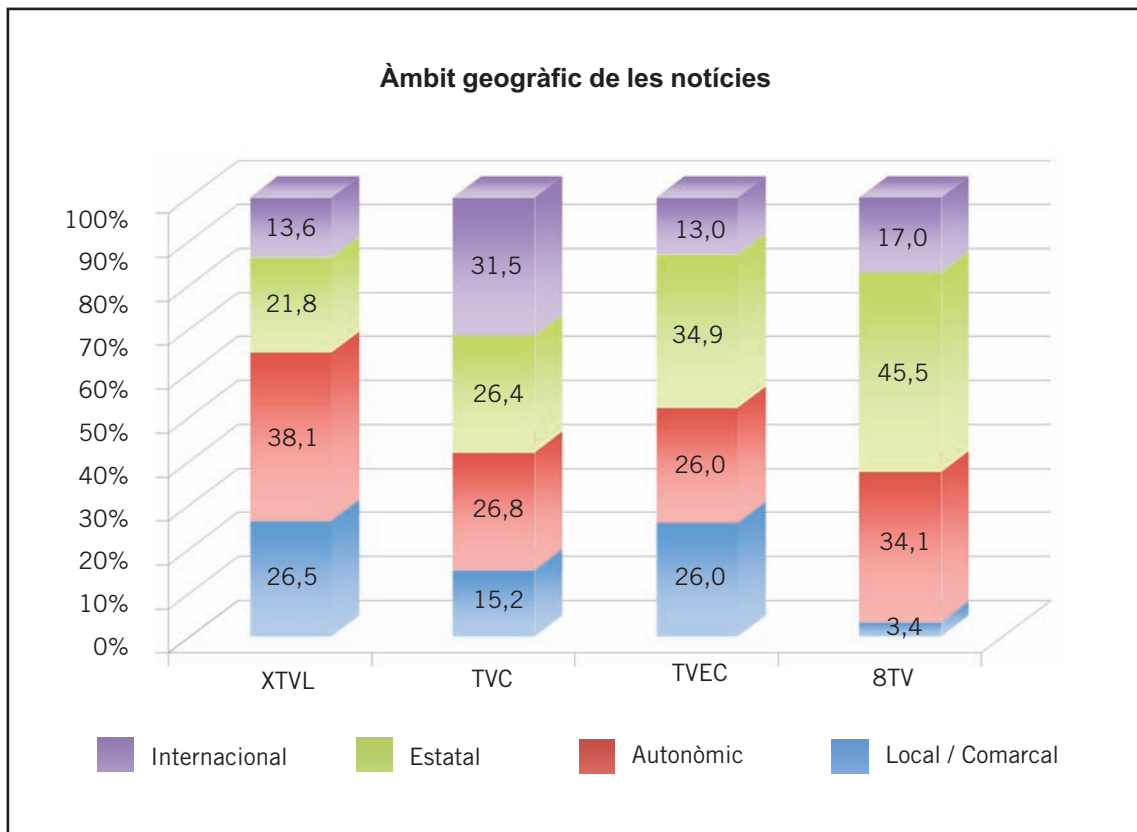
Per separat, les dimensions més estrictes de la proximitat mostren tendències rellevants. Tots els informatius donen prioritat a les notícies de repercussió general, per la seva vocació autonòmica. Cal tenir present que les televisions locals associades a XTVL ofereixen els seus propis informatius, per la qual cosa *Al dia* és un complement generalista per a l'oferta informativa d'estricta proximitat. Per això és comprensible que el nombre de notícies de repercussió local sigui reduït i se situï en 30 (11,7%) d'un total de 257 analitzades de les quals 100 po-

... L'XTVL és proporcionalment l'emissora que més visibilitat dona al món local en notícies que són de repercussió general o àmbit geogràfic major que el comarcal...

den classificar-se de proximitat. TVC també ofereix un informatiu al migdia, *TN Comarques*, específicament dedicat a la informació de proximitat, però als *Telenotícies* generalistes les notícies de repercussió local són 72 (15,2%)

d'un total de 473 de les quals 86 tindran la consideració de proximitat. En qualsevol cas, aquesta presència d'informació amb repercussió local és molt més gran en aquestes dues emissores que no pas a TVEC que en té 4 (2,1%) d'un total de 192 de les quals 63 acabaran sent de proximitat, i en 8TV que se situa en 9 (5,1%) d'un total de 176 de les quals només 19 tindran caràcter de proximitat. Cap de les dues disposen d'informatius locals. Si suméssim els informatius locals a la presència de notícies de repercussió local en els informatius generalistes, es fa palès que XTVL i TVC dediquen major atenció a la informació més estrictament de proximitat.

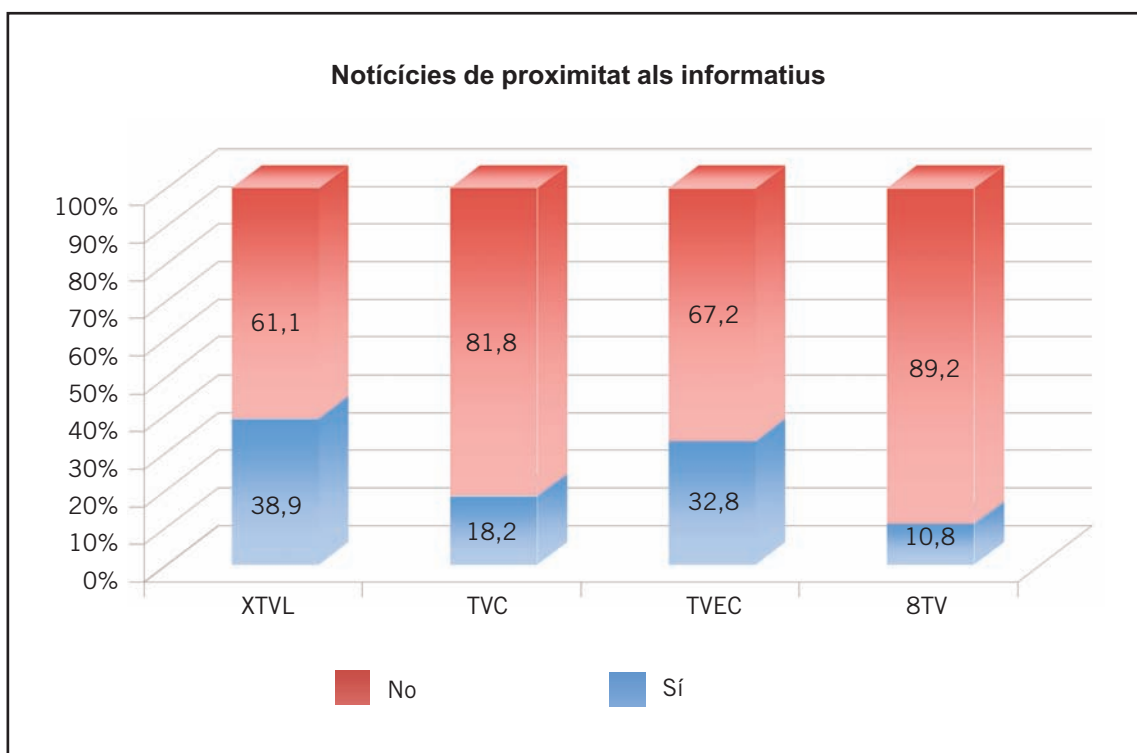
L'àmbit geogràfic de les notícies ens revela més criteris de les emissores respecte a la informació de proximitat. L'XTVL té una vocació més propera, amb una presència menor de notícies d'abast estatal o internacional, i amb la informació autonòmica com a gran aposta. A TVC la informació local és la que té una presència més petita i destaca el fet que la internacional superi el volum de notícies autonòmiques i estatals, probablement per amortitzar la inversió en corresponsals a l'estranger. 8TV i TVEC prioritzen la informació d'abast estatal, tot i que en aquest últim cas les notícies d'abast local tenen una presència significativa, igualada amb les autonòmiques.

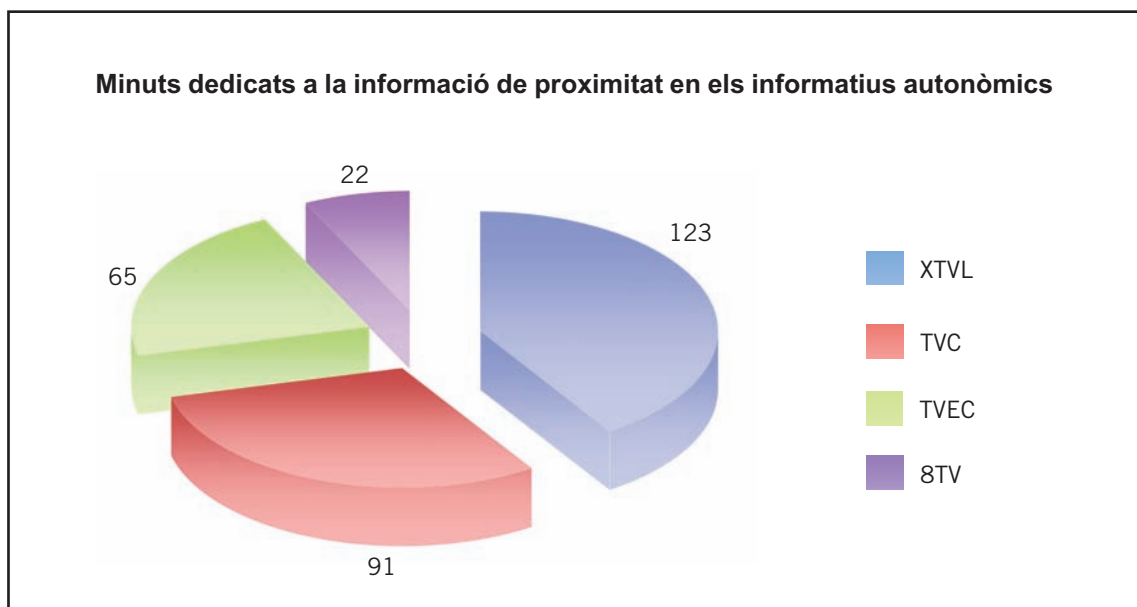
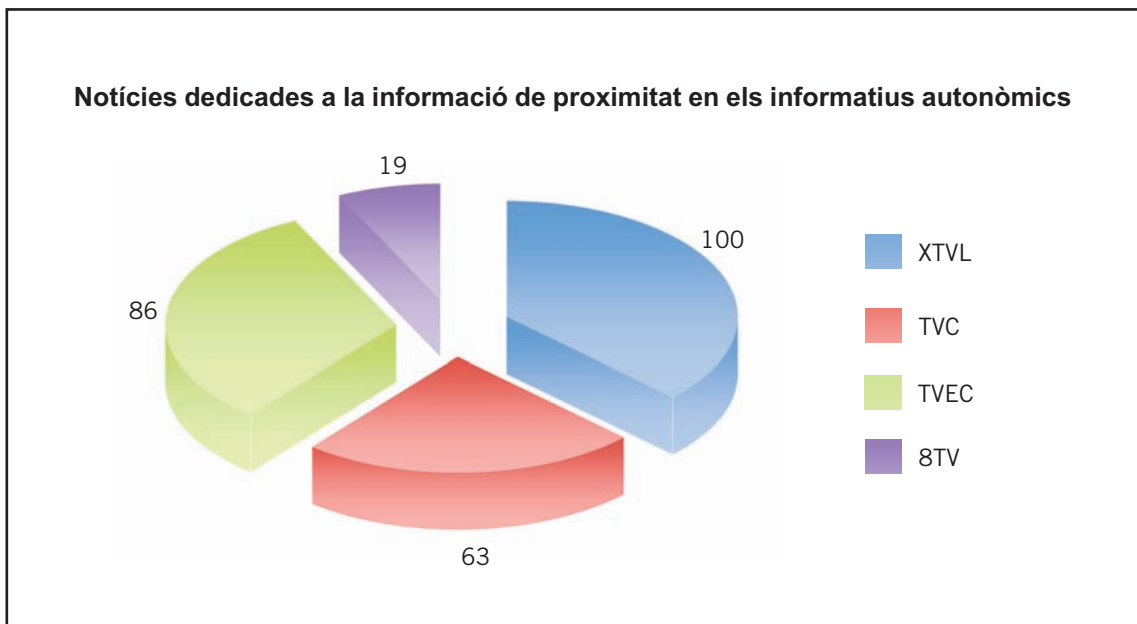
... La vocació de proximitat d'XTVL fa que les notícies que donen visibilitat al món local arribin al 38'9% del total. TVEC, malgrat no apostar tan decididament per la informació d'àmbit local, dóna una presència significativa a la proximitat, amb un 32'8% de les notícies (...) A TVC i 8TV la presència total de notícies de proximitat baixa al 18'2% i 10'8% respectivament ...

A partir d'una visió més àmplia del concepte de proximitat, basada en la visibilitat del món local en les notícies, tenim una tercera perspectiva que afegeix matisos significatius a allò que mostraven les altres dimensions. La vocació de proximitat d'XTVL fa que les notícies que donen visibilitat al món local arribin al 38'9% del total. TVEC, malgrat no apostar tan decididament per la informació d'àmbit local, dóna una presència

significativa a la proximitat, amb un 32'8% de les notícies. El fet que *L'Informatiu* estigui complementat en la graella pel *Telediario* d'abast estatal es pot explicar perquè, malgrat la gran presència de notícies d'àmbit estatal al programa fet a Sant Cugat, hi ha un esforç per donar visibilitat al món local. A TVC i 8TV la presència total de notícies de proximitat baixa al 18'2% i 10'8% respectivament.

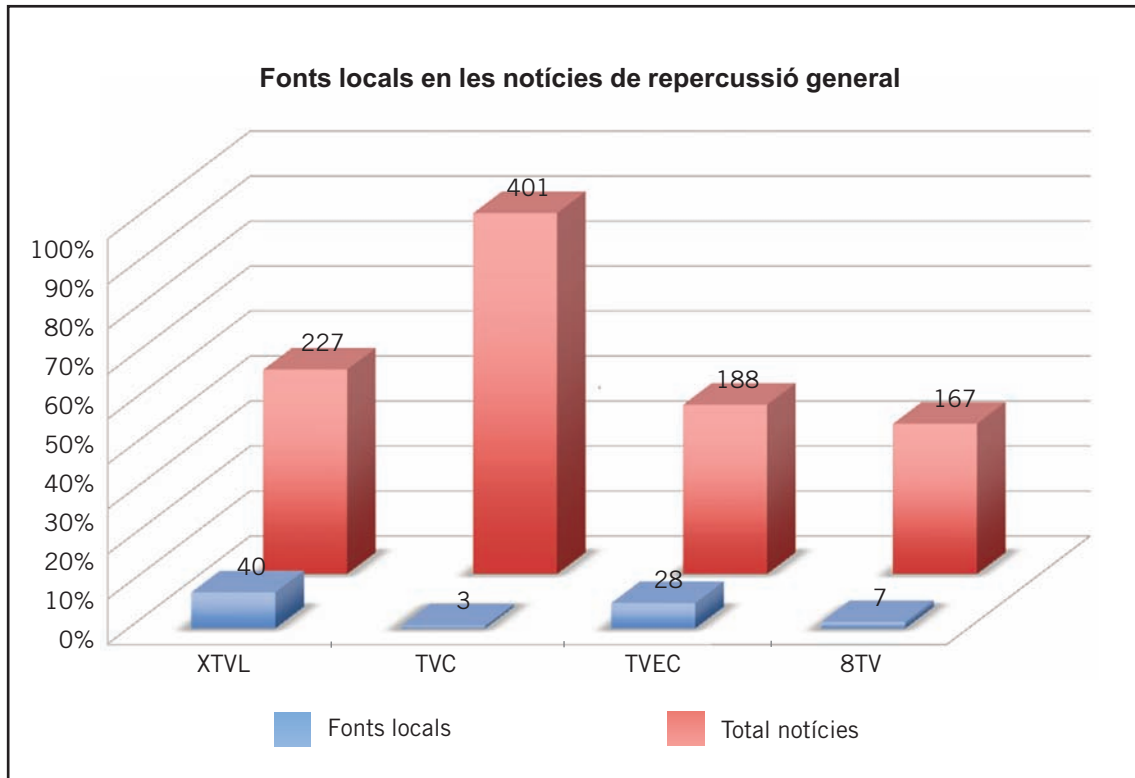

Si comparem el nombre de notícies de proximitat en els informatius amb els minuts que acumulen, comprovem que XTVL amplia el seu domini, d'un 37'3% a un 40'8% del total de totes les emissores. TVC creix significativament, del 23'5% al 30'4%, mentre que TVEC i 8TV, en comparació, dediquen menys minuts a les seves notícies de proximitat. En les dimensions de repercussió i àmbit geogràfic no hi ha diferències significatives entre el nombre de notícies i els minuts dedicats a cada una.

Una perspectiva complementària per avaluar la presència de la informació de proximitat en els informatius és la presència explícita de fonts locals en les notícies que tenen repercussió

general, cosa que suposa l'indicador més evident de la visibilitat del món local més enllà del seu àmbit d'influència natural. Malgrat que en cap cas aquesta presència va més enllà del 20%, és significatiu veure com es confirma la tendència que apuntàvem anteriorment: XTVL i TVEC donen més visibilitat al món local en temes d'abast general que TVC i 8TV.

En canvi, en les notícies de proximitat, TVC és la que més recorre a fonts locals. A XTVL i TVEC menys de la meitat tenen veus locals en les informacions de proximitat, una paradoxa que s'explica pel fet que en moltes notícies de caràcter local o comarcal els protagonistes són càrrecs institucionals autonòmics o estatals, com és el cas d'inauguracions d'infraestructures. Tenint present que la majoria de les peces de proximitat de l'informatiu d'XTVL són produïdes per les televisions locals associades, el factor de noticiabilitat de la presència de personalitats polítiques en un municipi probablement fa que se'ls doni més protagonisme que no pas als representants i ciutadans locals. És el cas de notícies de la mostra com la inauguració de l'anella tecnològica de Cerdanyola del Vallès per part del president de la Generalitat.

Posició de la informació de proximitat en els informatius

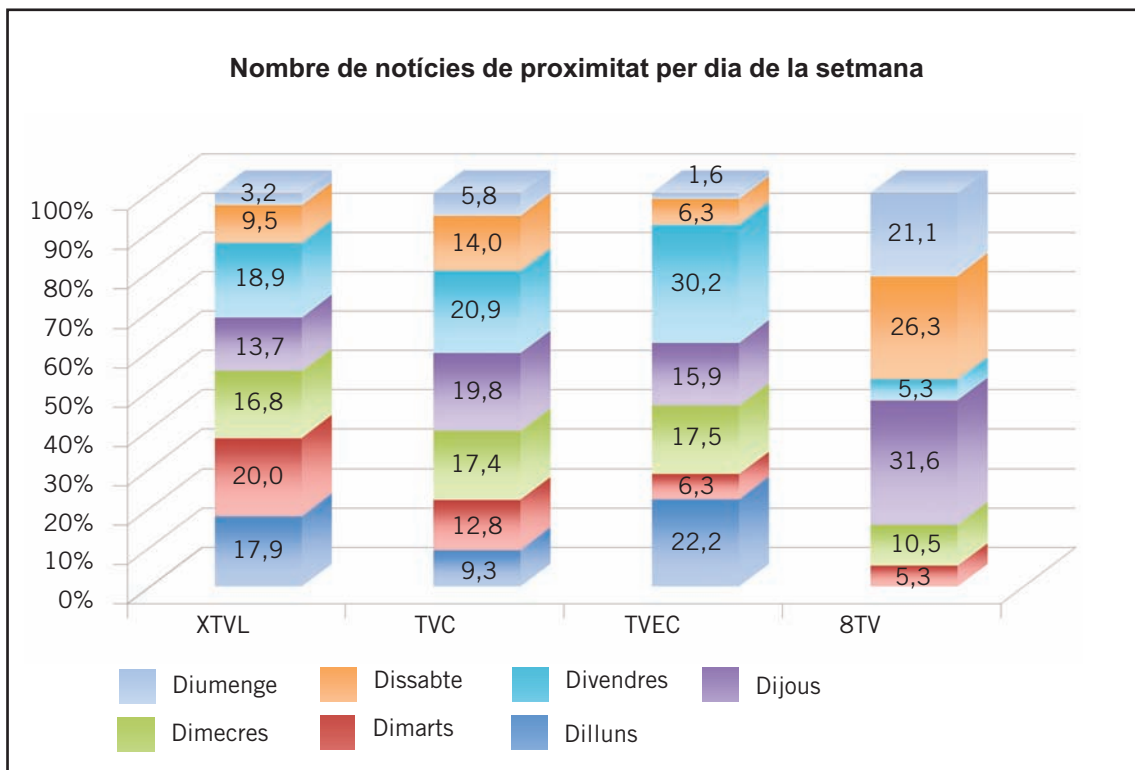
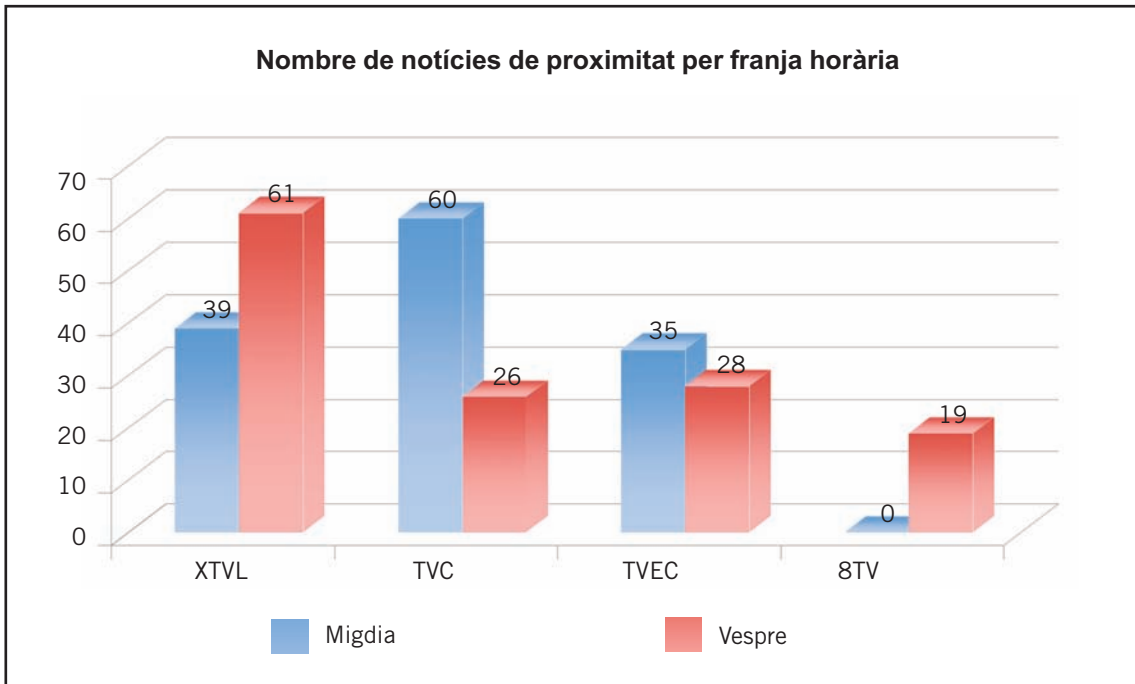
Més enllà del volum d'informació de proximitat que ofereixen els informatius autonòmics, és important valorar quina posició ocupen les notícies que donen visibilitat al món local i si tenen un espai estable dins de l'escaleta dels programes. Per aquest motiu hem recollit en quina franja horària i dia de la setmana s'emeten les notícies de proximitat, si apareixen en el sumari d'apertura, l'ordre dins l'informatiu i si formen part de blocs de diverses notícies sobre un tema.

Mentre TVEC manté un equilibri en la distribució de notícies de proximitat entre migdia i vespre, XTVL i TVC tenen estratègies contraposades: a XTVL la majoria de les peces (61%) s'emeten al vespre i a TVC s'aclapara al migdia (69'8%) l'espai per a la informació local en el seu programa autonòmic. Tenint present que el *TN Comarques* s'emet just abans del *TN Migdia* es reforça molt aquesta associació de proximitat del migdia a TVC. En el cas d'XTVL, la preferència pels vespres s'explica per les dinàmiques productives de la Xarxa que es nodreix en bona part dels continguts de les televisions locals associades, les quals concentren el gruix de la seva producció del migdia en endavant. 8TV només té un informatiu diari al vespre, per la qual cosa no és aplicable aquesta anàlisi en el seu cas.

... Mentre TVEC manté un equilibri en la distribució de notícies de proximitat entre migdia i vespre, XTVL i TVC tenen estratègies contraposades: a XTVL la majoria de les peces (61%) s'emeten al vespre i a TVC s'aclapara al migdia (69'8%) l'espai per a la informació local en el seu programa autonòmic ...

Mentre que per franjes horàries hi ha diferents estratègies depenent de les emissores, pel que fa a la presència de la informació de proximitat per dies de la setmana en tots els casos (amb excepció de 8TV) els caps de setmana presenten un buit substancial en comparació amb el volum dels dies laborables, que tenen per sobre la dotzena de notícies de forma habitual. TVEC és potser la més irregular en la distribució setmanal de les notícies de proximitat, amb dies que freguen les vint notícies i d'altres que no passen de la mitja dotzena.

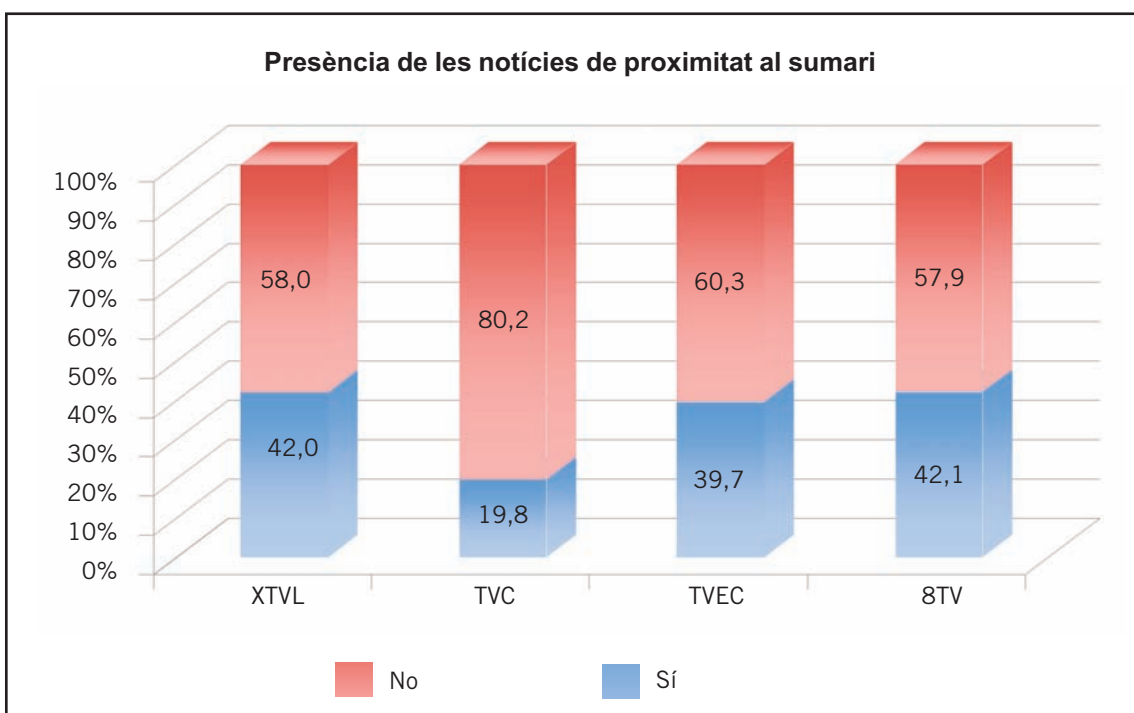
Mentre que per franjes horàries hi ha diferents estratègies depenent de les emissores, pel que fa a la presència de la informació de proximitat per dies de la setmana en tots els casos (amb excepció de 8TV) els caps de setmana presenten un buit substancial en comparació amb el volum dels dies laborables, que tenen per sobre la dotzena de notícies de forma habitual. TVEC és potser la més irregular en la distribució setmanal de les notícies de proximitat, amb dies que freguen les vint notícies i d'altres que no passen de la mitja dotzena.

La informació de proximitat no ocupa un lloc preferent en l'escala dels informatius autonòmics. Tenint present, d'entrada, que les notícies de proximitat són minoria en els programes, no és molt rellevant avaluar el volum de titulars propers respecte als generalistes en els sumaris d'apertura. Hem valorat quin percentatge del total de notícies pròximes

arriben a aparèixer en el sumari. En tots els casos, excepte TVC (22%), al voltant del 40% de les peces de proximitat són al sumari. La informació de proximitat rep un tractament menys prioritari en la televisió pública nacional.

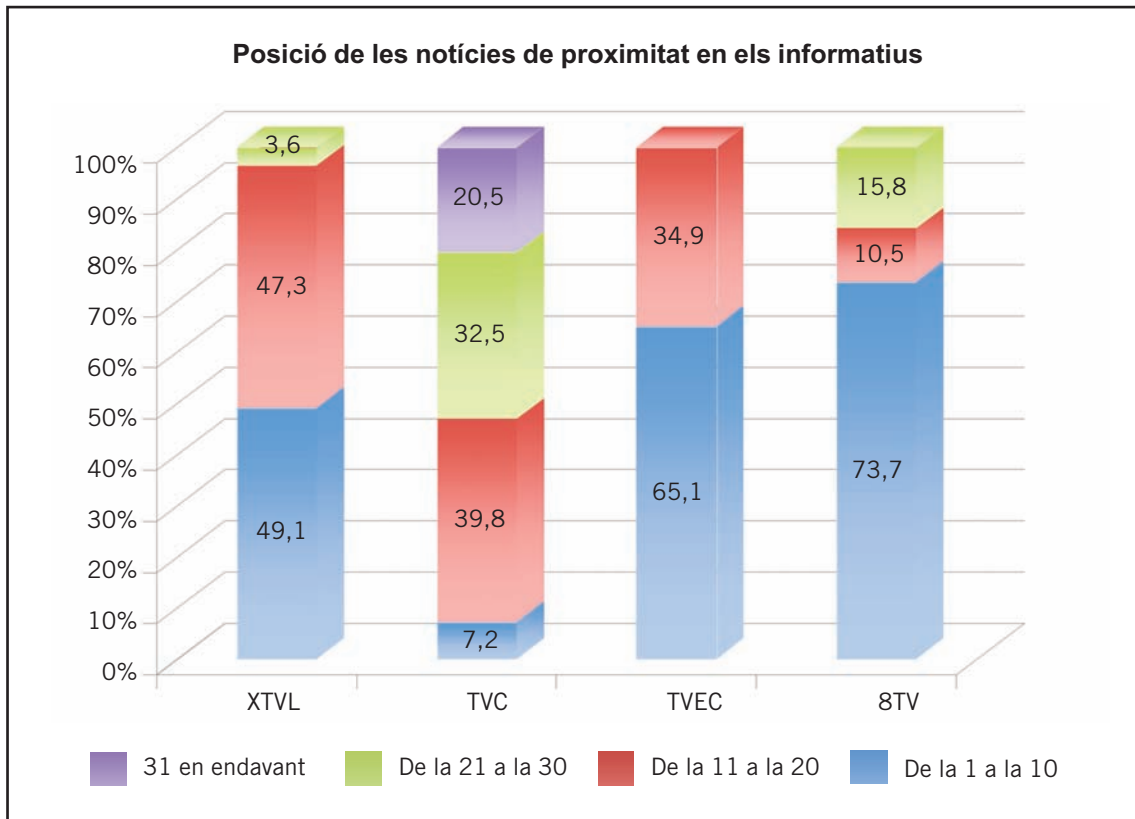
... En tots els casos, excepte TVC (22%), al voltant del 40% de les peces de proximitat són al sumari. La informació de proximitat rep un tractament menys prioritari en la televisió pública nacional ...

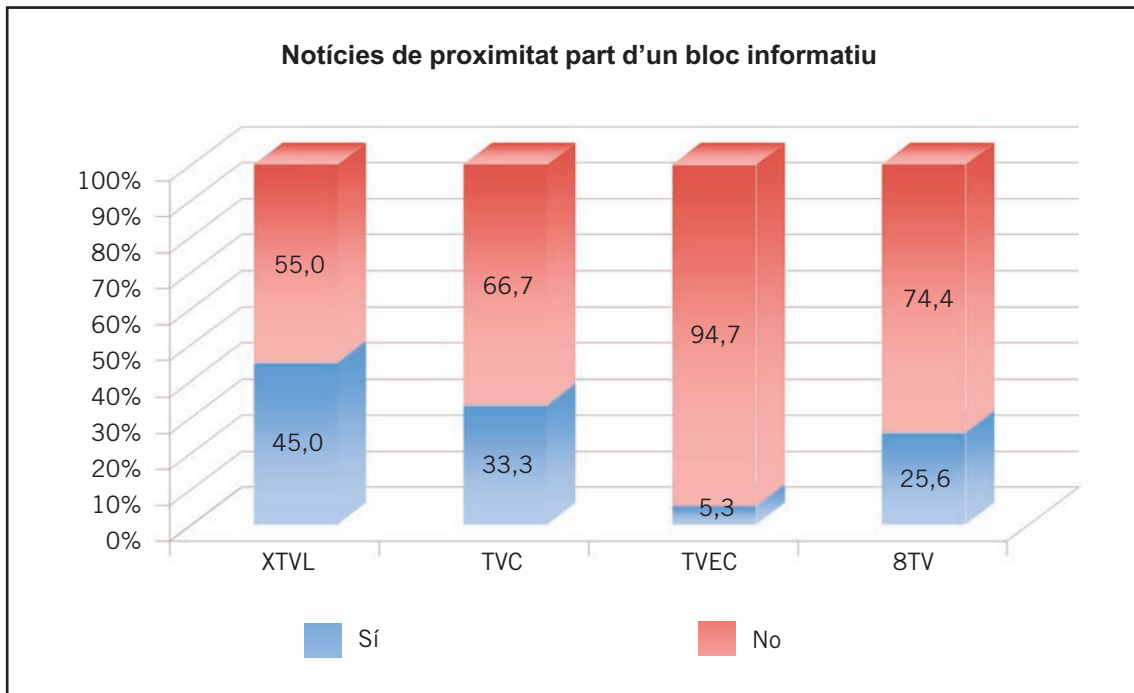
Aquesta apreciació respecte TVC es reforça observant la posició que ocupen les notícies de proximitat dins dels informatius. A TVC hi ha molt poques peces que apareguin entre la primera i la desena d'un informatiu, deixant relegada la informació local cap a la meitat

... A TVC hi ha molt poques peces que apareguin entre la primera i la desena d'un informatiu, deixant relegada la informació local cap a la meitat i final dels programes. XTVL, amb un informatiu més curt distribueix de forma equilibrada les notícies pròximes, mentre que TVEC i 8TV tendeixen a posar-les a la part inicial dels seus programes...

i final dels programes. XTVL, amb un informatiu més curt distribueix de forma equilibrada les notícies pròximes, mentre que TVEC i 8TV tendeixen a posar-les a la part inicial dels seus programes.

Una forma de donar visibilitat al món local és oferint informació de proximitat com a complement d'una notícia de caràcter més general. Aquesta interrelació de la informació local amb la general pot tenir implicacions positives i negatives, segons si s'interpreta com a subordinació o com a inclusió del món local en un menú informatiu dominat per d'altres àmbits geogràfics. XTVL i TVEC aposten clarament per oferir notícies pròximes com a part de blocs informatius i gairebé la meitat tenen aquesta relació. En molts casos aquestes peces busquen explicar els efectes de decisions dels governs estatal o autonòmic en la vida quotidiana dels ciutadans, a través d'exemples locals. Un exemple és la peça de TVC sobre afectats catalans de la intervenció de l'Estat a Caja Castilla-La Mancha. En la mostra estudiada les notícies sobre la crisi econòmica tenen sovint aquesta vessant de proximitat afegida a la informació general. A TVC la informació local és més autònoma, i només un 25'6% de les notícies es troben en blocs. El mateix passa a 8TV, on només una notícia està en un bloc informatiu.

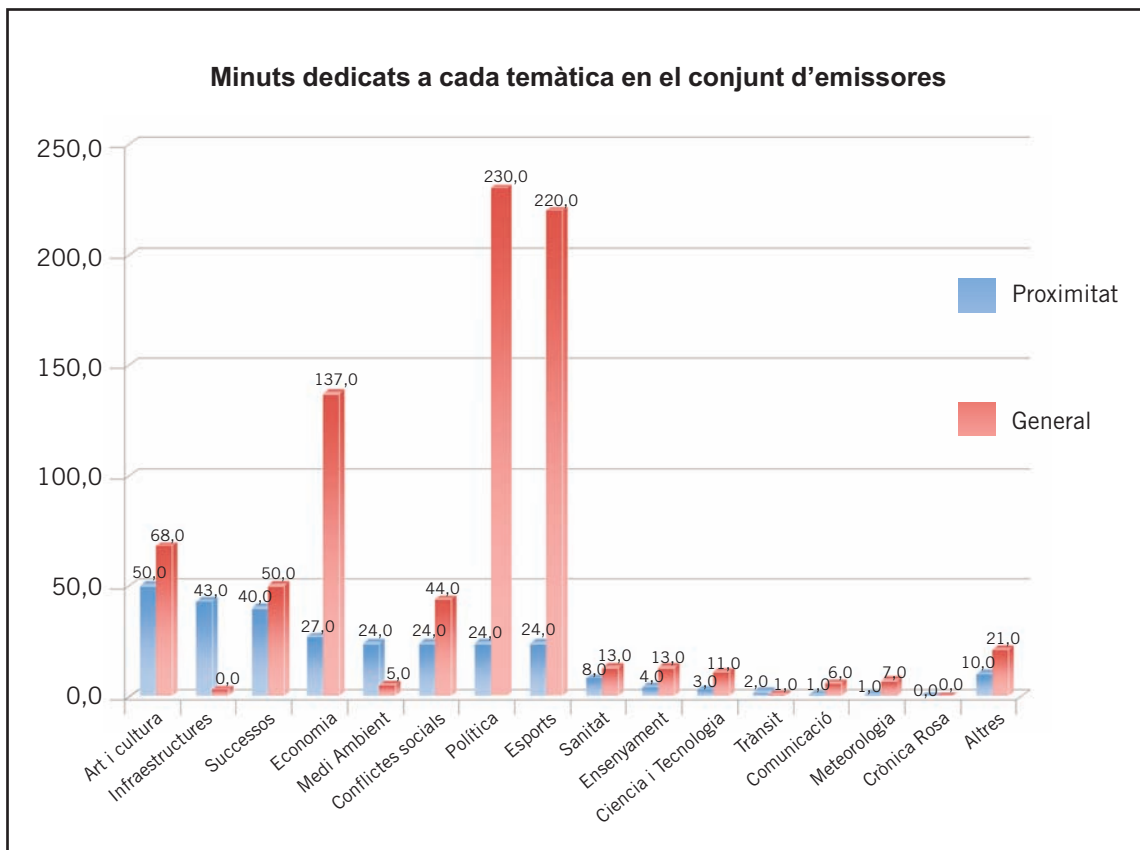

Característiques de la informació de proximitat

Avaluar la presència de la informació de proximitat en els informatius autonòmics requereix, més enllà de quantificar-la, identificar quines característiques té en comparació amb la informació d'abast autonòmic, estatal i internacional. En aquest apartat estudiem les temàtiques reflectides en la informació de proximitat, el tipus de fonts, la localització geogràfica i el format de les notícies.

Temàtiques de les notícies pròximes

Les categories temàtiques les hem adaptat de la proposta feta pel CAC (López, 2006). Les principals tendències queden recollides en les gràfiques de les pàgines següents. *Arts i cultura* és la temàtica més comuna en les notícies de proximitat, seguida d'*infraestructures*, *successos* i *economia*, amb *política*, *esports*, *medi ambient* i *conflictes socials* com a altres temes destacats. En canvi, en la informació de repercussió més general la *política* i els *esports* són els temes estrella seguits ja de lluny per *economia*, *arts i cultura*, *successos* i *conflictes socials*. La resta de temes reben una atenció molt tangencial. *Infraestructures* i *medi ambient* són les úniques categories

on hi ha més notícies de proximitat que generals, per tant, temes reservats a l'àmbit local. Cal tenir en compte que la inauguració del Túnel de Bracons, el 30 aniversari dels ajunta-

... D'altra banda, excepte a XTVL, la informació de proximitat té una presència anecdòtica en les notícies esportives, eclipsada pel Barça com a ingredient informatiu indiscutible ...

ments democràtics i la crisi econòmica poden fer que en la mostra analitzada estiguin sobrerrepresentades temàtiques com infraestructures, política i economia. D'altra banda, excepte a XTVL, la

informació de proximitat té una presència anecdòtica en les notícies esportives, eclipsada pel Barça com a ingredient informatiu indiscutible.

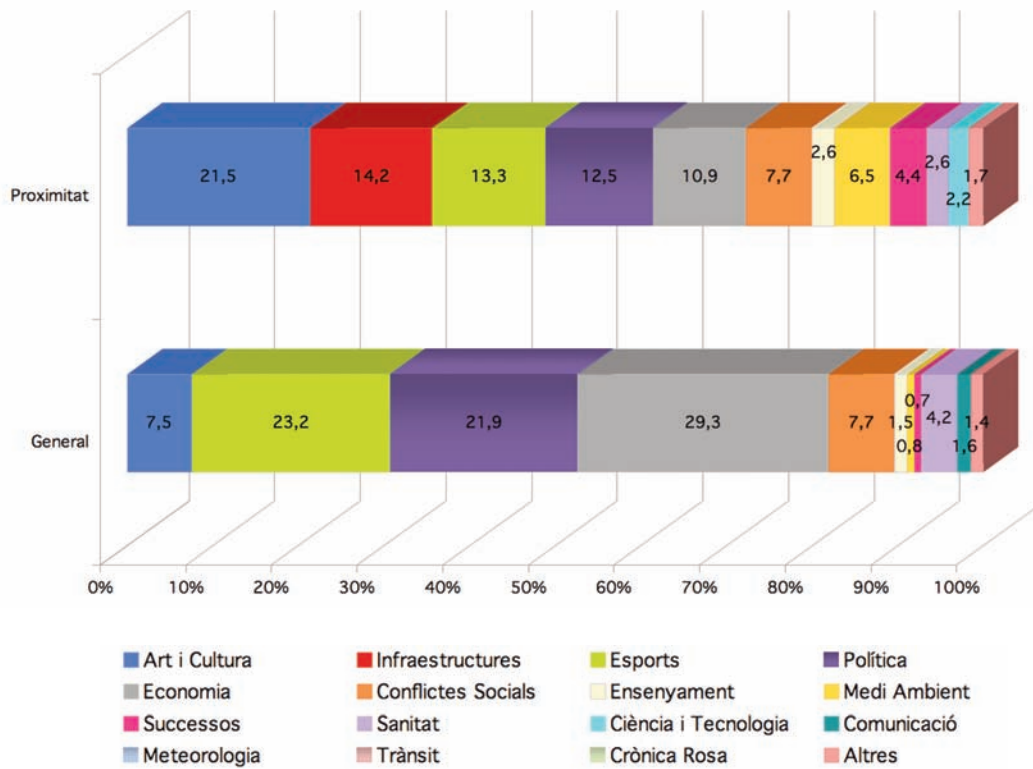
L'XTVL domina la majoria de les categories en la informació pròxima, no només perquè parteix d'un nombre major de notícies de proximitat que les altres emissores, sinó perquè té un repartiment força equilibrat de temes, amb *art i cultura* com a tema més destacat, seguit d'*infraestructures*, *esports*, *política* i *economia*. TVC, en canvi, ofereix la majoria de les notícies de proximitat de les temàtiques de *successos*, *conflictes socials* i *infraestructures*. Igualment en el seu cas *art i cultura* és la categoria que més minuts té, seguida de *successos* i *infraestructures*. TVEC destaca per concentrar la majoria de les notícies d'*economia* i *medi ambient*, tot i que les

que més minuts reben en aquest cas són *infraestructures*, *art i cultura*, *medi ambient* i *successos*. 8TV no pot competir en volum d'informació de proximitat amb les altres emissores, però és rellevant observar que gairebé la meitat de les peces tracten de *successos*.

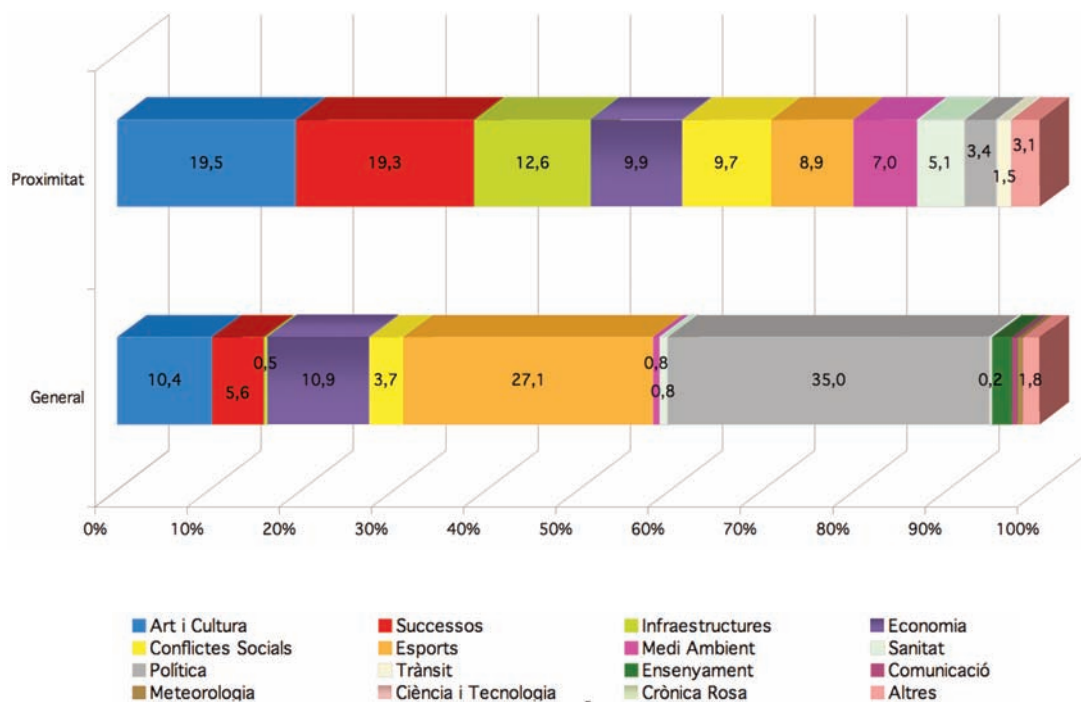
... En aquest sentit, mentre que art i cultura i infraestructures es confirmen com a temes estrella de la informació de proximitat, successos també és una de les maneres més habituals del món local per entrar en els informatius autonòmics. Només a XTVL aquesta temàtica té una posició molt secundària en comparació amb d'altres temes...

En aquest sentit, mentre que *art i cultura* i *infraestructures* es confirmen com a temes estrella de la informació de proximitat (ocupen posicions importants en tres de les quatre cadenes), *successos* també és una de les maneres més habituals del món local per entrar en els informatius autonòmics. Només a XTVL aquesta temàtica té una posició molt secundària en comparació amb d'altres temes.

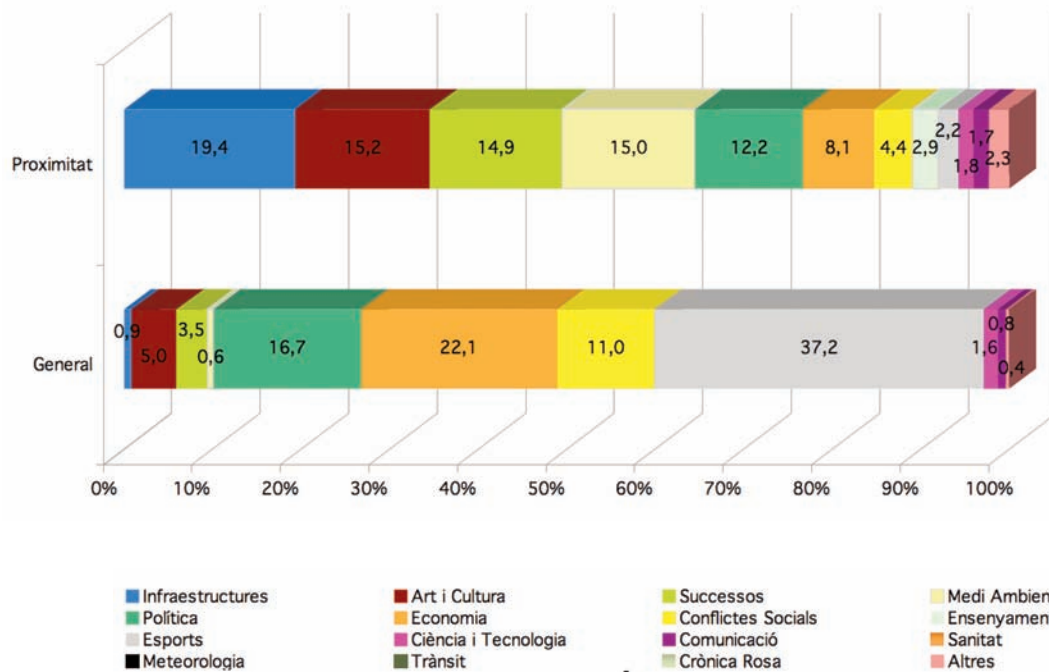
Temàtiques de les notícies: XTVL

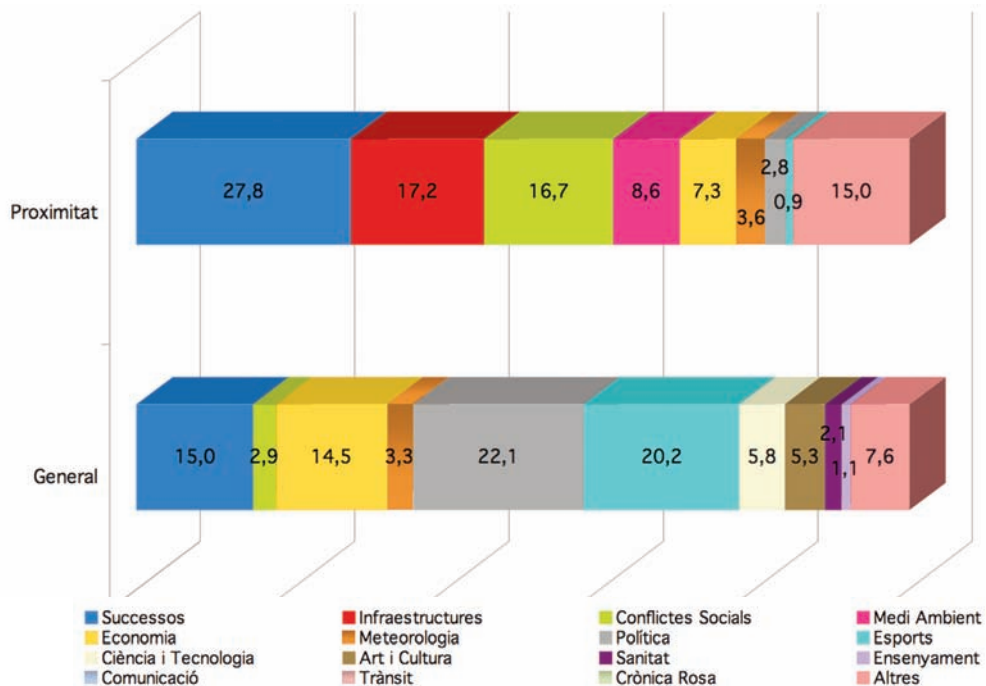
Temàtiques de les notícies: TVC

Temàtiques de les notícies: TVEC

Temàtiques de les notícies: 8TV

Fonts de les notícies de proximitat

La proposta més recent per a l'anàlisi de les fonts de la informació televisiva és de Gifreu (2006), que plantejava una classificació basada en la relació de la font amb la notícia, distingint entre fonts oficials, protagonistes dels fets, experts i testimonis. Atès que una mateixa font pot tenir més d'un d'aquests rols (especialment la categoria protagonista dels fets pot solapar-se amb fonts oficials), hem preferit definir les nostres categories en base a la identitat de les fonts en comptes de la seva relació amb la notícia:

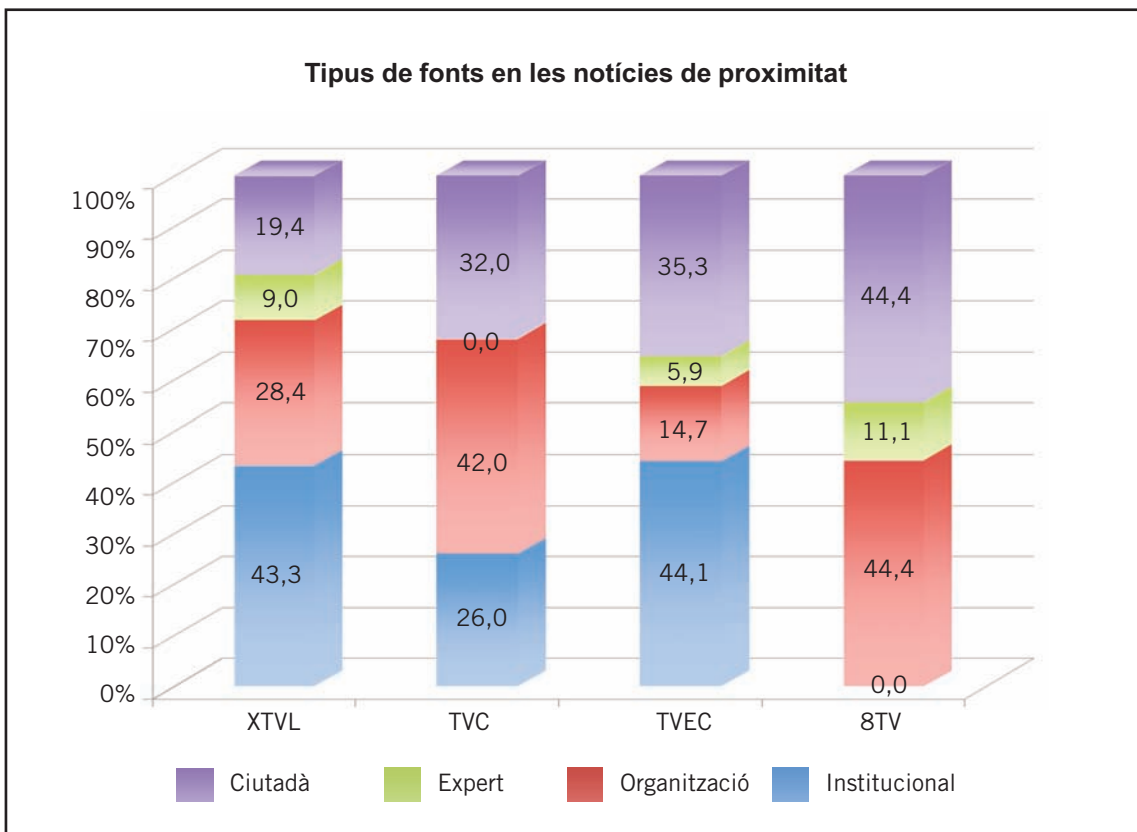
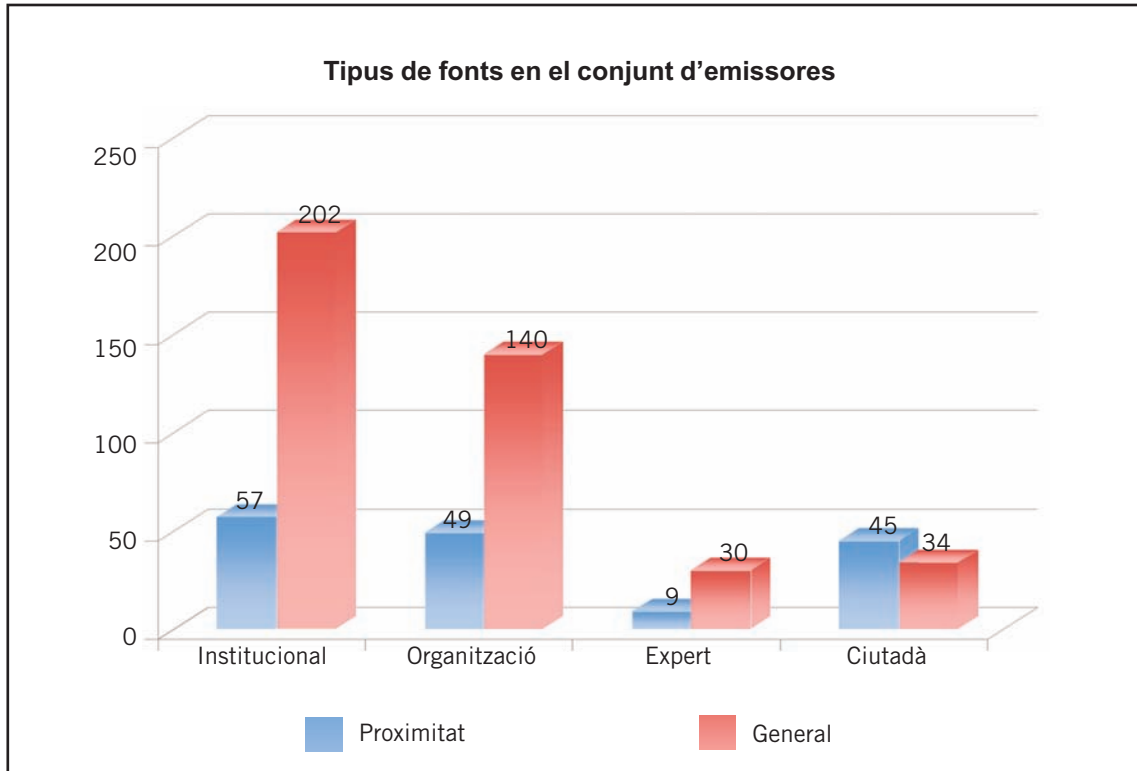
- **Institucional:** Les administracions públiques i càrrecs polítics, que tenen un estatus privilegiat en l'atenció mediàtica, han corroborat els estudis sobre rutines de producció periodística (Manning, 2001).
- **Organització:** Empreses, sindicats, associacions, equips esportius i personalitats. Acostumen a tenir capacitat per organitzar la seva presència mediàtica a través de gabinets de premsa i per tant són fonts proactives, tot sovint protagonistes de les notícies.
- **Expert:** Professorat universitari, investigadors, analistes. Els mitjans busquen la seva perspectiva per valorar fets informatius.
- **Ciudadà:** Persones que no representen cap col·lectiu. En molts casos apareixen a la notícia perquè en són els protagonistes o testimonis directes, però també és habitual el recurs de fer-los servir com a metàfora de l'opinió pública, preguntant-los la seva opinió sobre els fets.

Les fonts institucionals dominen tant en les notícies de proximitat com en les més generals, amb poques excepcions. 8TV no té cap font institucional en la seva informació local i els ciutadans tenen un pes molt més gran que en d'altres casos. Cal emmarcar aquestes

... A TVC les organitzacions i els ciutadans superen les institucions com a font en l'àmbit local. TVEC i XTVL tenen el ventall de fonts més equilibrat, amb les institucions com a font principal ...

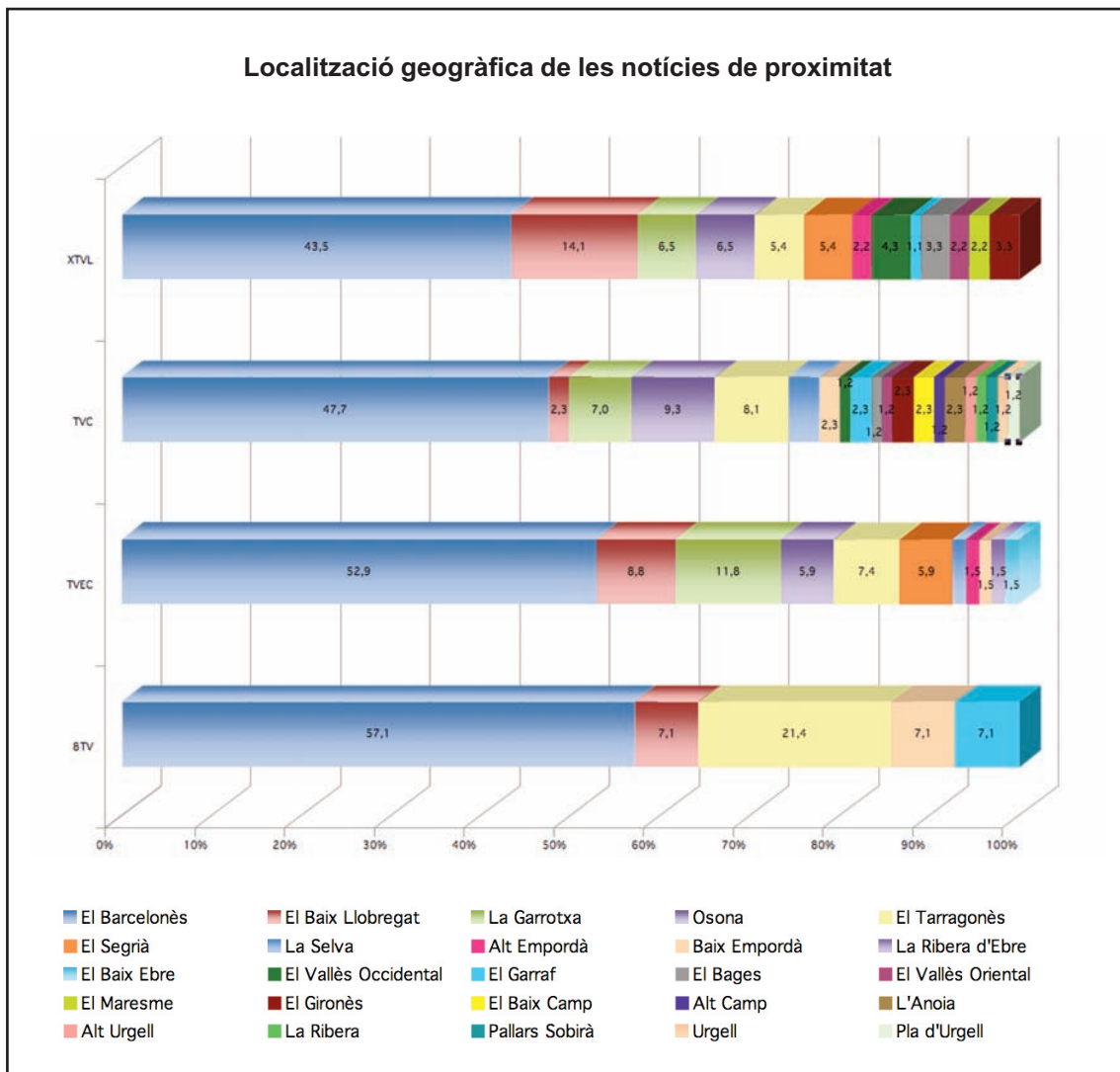
dades en la preeminència de les notícies de successos en aquesta emissora: els ciutadans apareixen com a testimonis de fets poc agradables. A TVC les organitzacions i els ciutadans superen les institucions com a

font en l'àmbit local. TVEC i XTVL tenen el ventall de fonts més equilibrat, amb les institucions com a font principal i els experts com a grup menys nombrós. A TVC no hi ha cap expert en la informació de proximitat i ja hem comentat com 8TV no té cap font institucional.

Localització de la informació de proximitat

Si bé era previsible esperar que la informació d'àmbit autonòmic tingui el seu epicentre a Barcelona, capital i escenari de la major part dels rituals institucionals, és rellevant constatar com la informació de proximitat també està localitzada majoritàriament a la ciutat comtal: un 46'6% al Barcelonès, seguit ja molt de lluny pel Baix Llobregat (8'2%), el Tarragonès i la Garrotxa (7'5%), Osona (6'7%) i el Segrià (3'4%). La inauguració del túnel de Bracons, com a una de les notícies estrella de la setmana, pot explicar la presència de les dues comarques prepirinenques a escala de capitals de província. La resta de comarques representen cadascuna menys d'un 2% de les notícies.

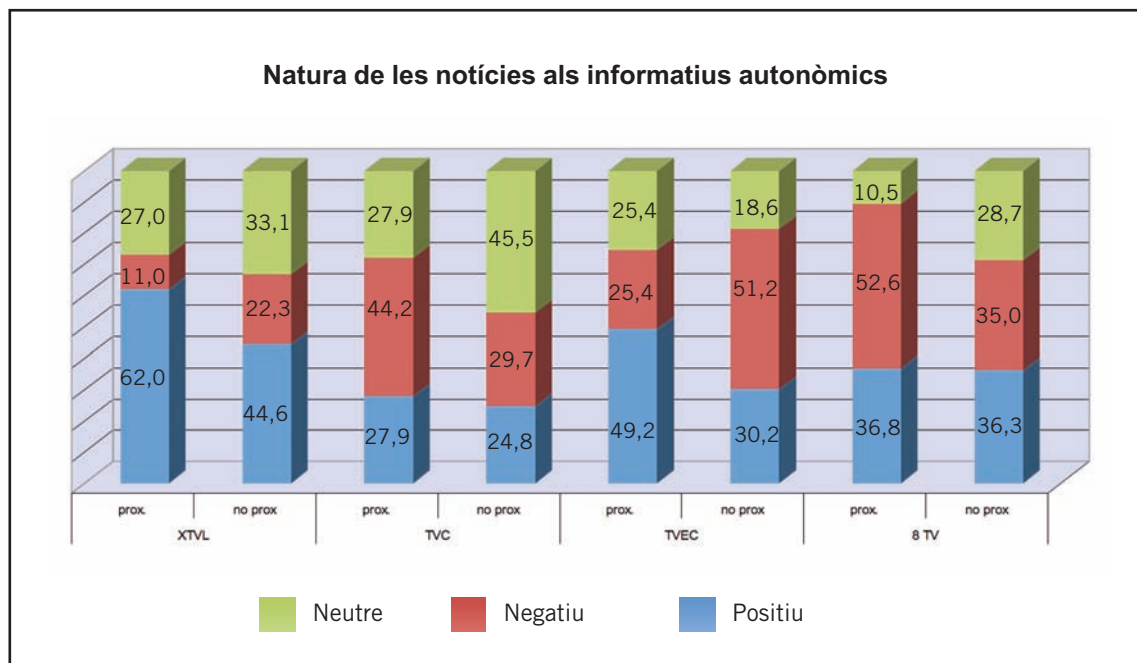

Si separem Catalunya en dos grans blocs, l'àrea metropolitana (Barcelonès, Baix Llobregat i els dos Vallès) i la resta del país, TVEC és l'emissora amb més centralisme informa-

tiu, ja que dedica el 66,7% de les notícies de proximitat a les comarques metropolitanes, seguida de 8TV, que dins de l'escassa presència de notícies de proximitat inclou un 64% de l'àrea metropolitana. XTVL segueix amb el 59% de la seva informació pròxima i TVC té un 52'3%. TVC i XTVL són les emissores que més comarques representen en els seus informatius, 20 i 13 respectivament. Aquesta dada cal posar-la en el context que *Al Dia* no més s'emet en televisions locals de 16 comarques i que el *Telenotícies* s'emet a les 41 comarques del territori.

Natura de la informació

Més enllà de quines fonts i territoris apareixen representats en els informatius, és crucial observar quina imatge se'n dona d'ells. Hem valorat qualitativament la natura de cada notícia distingint tres variables: positiva, negativa o neutra. Les notícies que mostraven fites assolides i acords van ser codificades com a positives. Les que parlaven de conflictes i tragèdies, com a negatives. I les notícies descriptives d'una situació, sense cap connotació, com a neutres.

En la informació de proximitat dominen les notícies positives (46'3%), però no és el cas en totes les cadenes: TVC i 8TV tenen un predomini de les notícies negatives, resultat lògic tenint en compte el pes que té la informació de successos a totes dues. L'XTVL és la que té més notícies positives en comparació amb les altres variables. Les altres cadenes

... En la informació de proximitat dominen les notícies positives (46'3%), però no és el cas en totes les cadenes: TVC i 8TV tenen un predomini de les notícies negatives, resultat lògic tenint en compte el pes que té la informació de successos a totes dues. L'XTVL és la que té més notícies positives en comparació amb les altres variables ...

són més equilibrades. Un mateix esdeveniment pot rebre un tractament diferent per part de cada informatiu. És el cas de la inauguració del Túnel de Bracons: TVEC opta per una visió negativa, més plural, ja que entrevista càrrecs institucionals a favor del túnel però també els ecologistes que s'hi oposaven. XTVL, en canvi, ofereix una

visió positiva en entrevistar els alcaldes de les dues capitals de comarca implicades, Vic i Olot, ambdós en favor de la infraestructura.

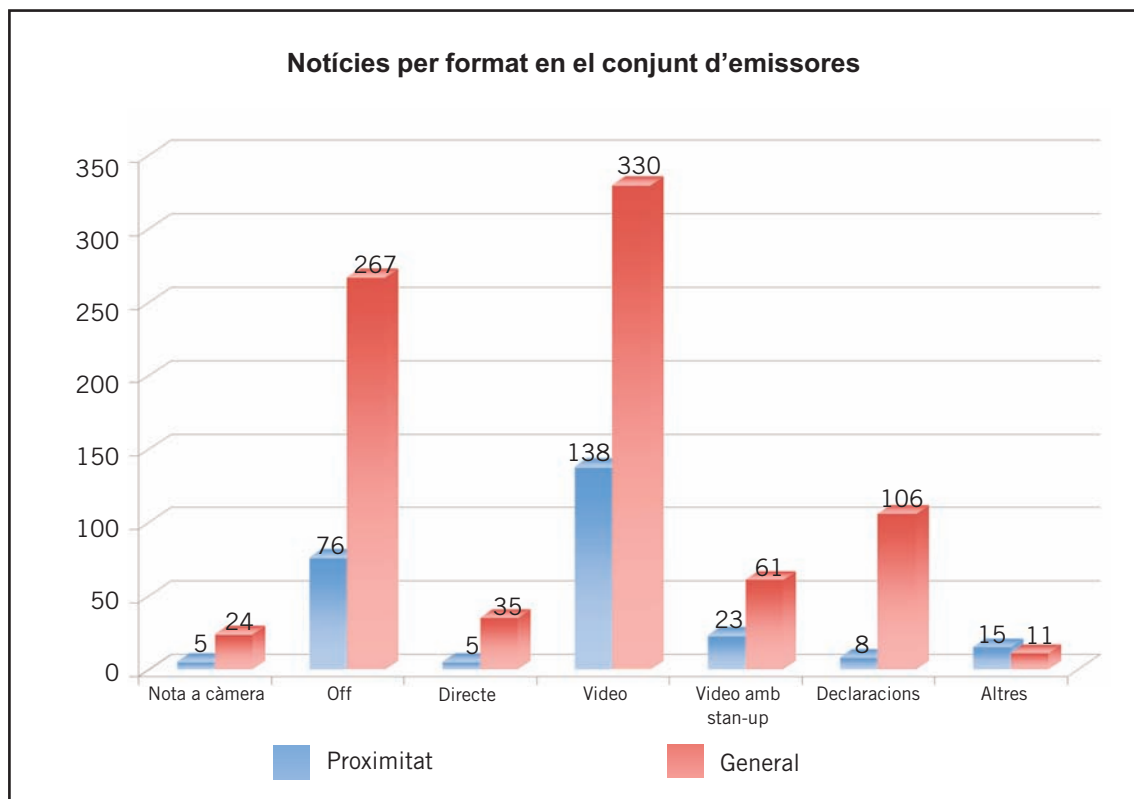
Comparant la natura de les notícies de proximitat amb les generals trobem que XTVL és l'única emissora que segueix donant més espai a peces positives més enllà de l'àmbit local. TVC opta de forma molt notable per la informació neutra i TVEC per la negativa. 8TV, en les notícies generals mostra gairebé un empat entre notícies positives i negatives.

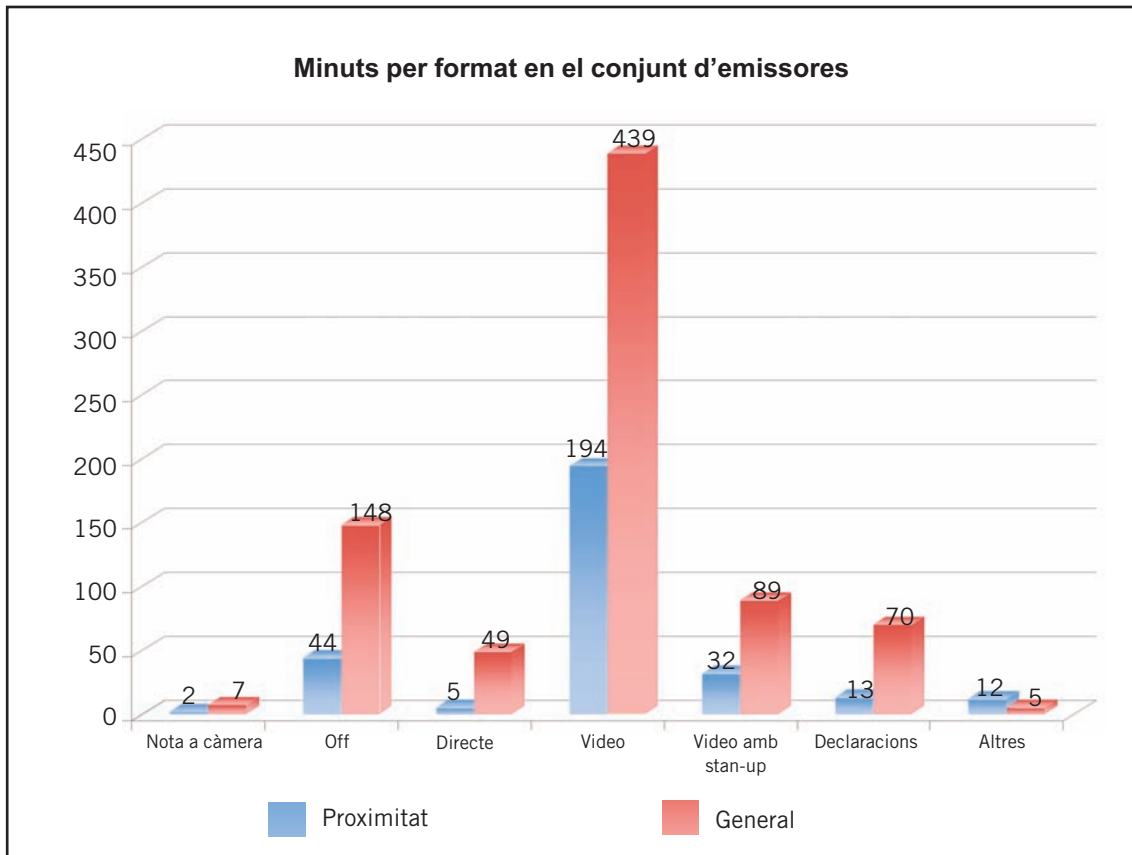
Format de les notícies

No és el mateix oferir una notícia amb connexió en directe que a través d'una nota llegida a càmera pel conductor de l'informatiu. La visibilitat de cara a l'espectador i l'esforç en recursos de producció de la primera és indicador de la valoració que la redacció fa del tema. Els recursos disponibles també influeixen en la capacitat de les emissores per oferir un o altre format en les seves notícies. TVC, per exemple, és l'emissora que fa més connexions en directe en la mostra analitzada (només tres per notícies de proximitat), mentre que XTVL i 8TV no en fan cap. A partir de la proposta de Peralta (2006) hem identificat sis formats principals: des dels més complexes, com el directe (quan la peça inclou una connexió amb el lloc dels fets), el vídeo (una peça de vídeo editada amb veu en off del redactor que l'ha produït), o el vídeo amb *stand-up* (quan s'afegeix la imatge del redactor al lloc dels fets en una peça editada); fins els més senzills des del punt de vista productiu com la nota a càmera (quan els conductors del programa simplement llegeixen la informació, sense imatges), l'off conductor (quan sobre la locució dels conductors se sobrepo-

sen imatges dels fets), o les declaracions (quan el vídeo només mostra les paraules d'alguna font, normalment introduïdes per una nota a càmera, sense arribar a ser una peça desenvolupada).

El vídeo domina de manera aclaparadora amb el 42'6% de les peces de proximitat que suposen un 64'4% del temps dels informatius. Malgrat aquest domini, cal destacar que la presència d'off conductors en les notícies de proximitat a TVC i TVEC iguala el nombre de notícies amb vídeo, tot i que en ser més curtes no tenen un pes específic tan visible. Els vídeos amb *stand-up*, en canvi, no són molt nombrosos però tenen un temps per notícia molt més gran i això els converteix en el tercer format per a la informació de proximitat amb més minuts en els informatius de TVC i TVEC. A XTVL i 8TV, en canvi, la presència d'altres formats a banda del vídeo és gairebé anecdòtica en les notícies de proximitat.

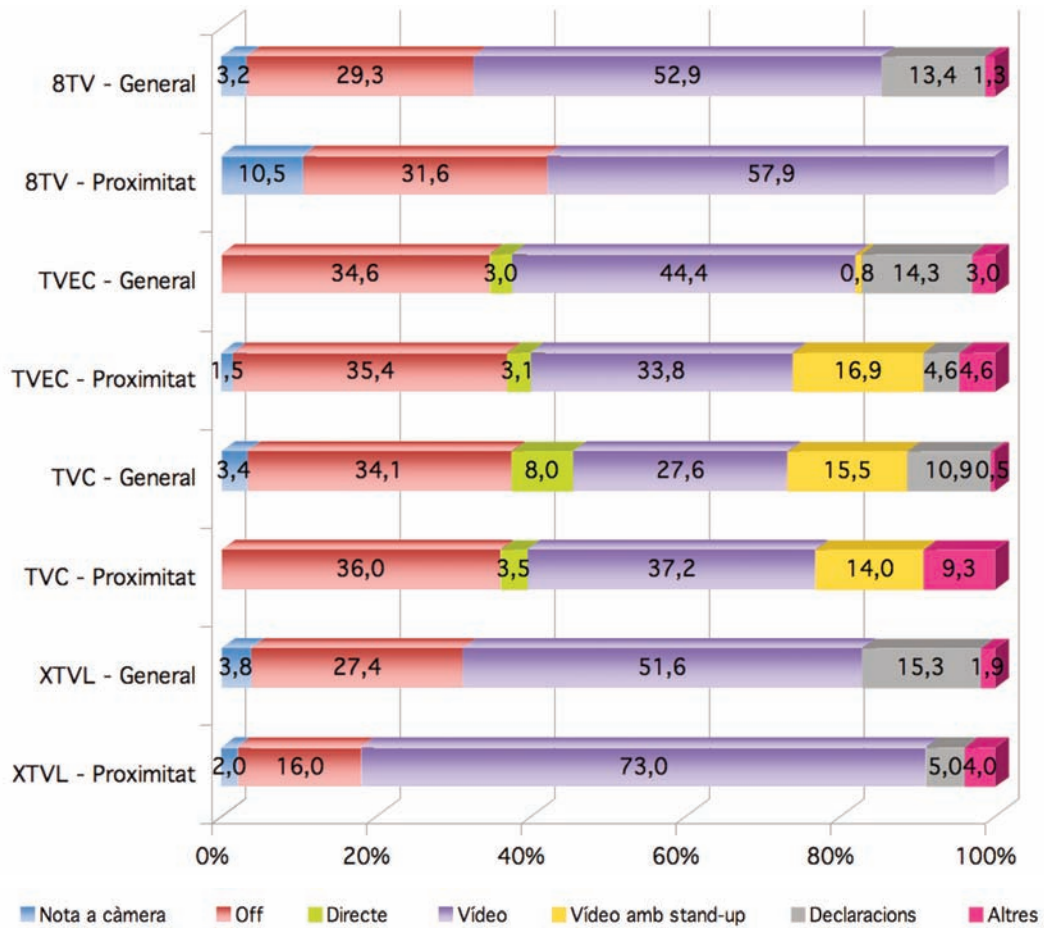
De les dades recollides podem concloure que la informació de proximitat no està marginada respecte a la informació més general en l'assignació de recursos: s'hi dediquen preferentment equips d'ENG

... A TVEC fan proporcionalment més vídeos amb stand-up en notícies de proximitat que en les generals, on hi ha més peces de declaracions. A la resta d'emissores el format de declaracions també sembla reservat a les notícies generals. A TVC els off conductors superen en nombre de peces als vídeos entre les notícies generals, tot i que la durada inverteix aquesta proporció ...

per produir peces de vídeo editades. Tot i això, hi ha algunes diferències destacables entre la informació de proximitat i la resta de notícies: A TVEC fan proporcionalment més vídeos amb *stand-up* en notícies de proximitat que en les generals, on hi

ha més peces de declaracions. A la resta d'emissores el format de declaracions també sembla reservat a les notícies generals. A TVC els off conductors superen en nombre de peces als vídeos entre les notícies generals, tot i que la durada inverteix aquesta proporció.

Format de les notícies als informatius

El 30 aniversari dels ajuntaments democràtics

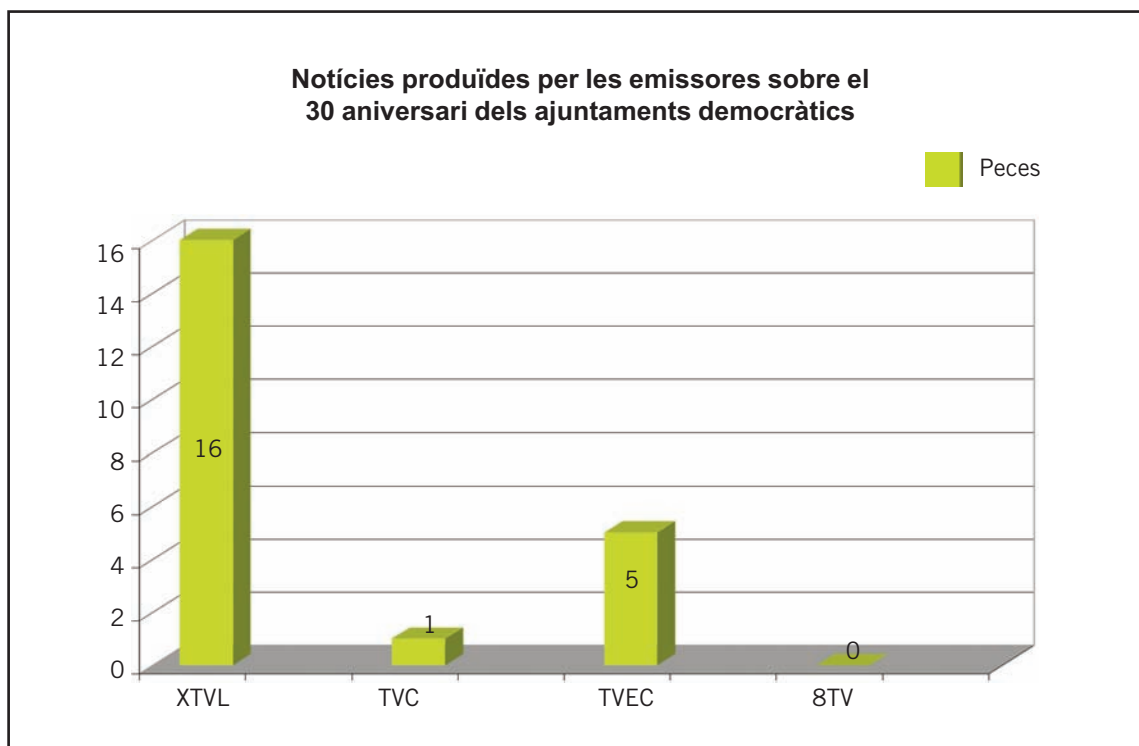
La commemoració dels 30 anys de la recuperació dels ajuntaments democràtics, celebrada el dia 3 d'abril de 2009, era una bona oportunitat per als informatius autonòmics de donar visibilitat al món local de manera planificada i és, per tant una bona oportunitat per avaluar a través d'un cas concret la sensibilitat per la informació de proximitat de les emissores analitzades.

Mentre que XTVL va produir 16 peces durant la setmana que portava al dia de la commemoració, amb un total de 34 minuts dedicats a aquest tema (que arriben als 52 minuts si tenim en compte que 9 peces es van emetre tant a l'edició del migdia com a la del vespre), les altres emissores es van limitar a fer una peça històrica el dia de l'aniversari (TVC i TVEC) i van fer esment de l'efemèride com a rerafons d'altres notícies d'actualitat. 8TV ni tan sols van recollir l'esdeveniment en l'informatiu. La taula sintetitza els temes tractats per les notícies emeses.

Les peces d'XTVL són fruit d'una planificació detallada que mira de representar de forma exhaustiva les diferents facetes del municipalisme, repassant l'abans i l'ara de les capitals de província amb entrevistes al primer alcalde i l'actual; casos singulars com el de la segregació de Salou o el d'alcaldes

que han estat 30 anys al càrrec; temes transversals com l'evolució urbanística, els moviments veïnals o els problemes de finançament, entre d'altres.

... Mentre que XTVL va produir 16 peces durant la setmana que portava al dia de la commemoració, amb un total de 34 minuts dedicats a aquest tema (que arriben als 52 minuts si tenim en compte que 9 peces es van emetre tant a l'edició del migdia com a la del vespre), les altres emissores es van limitar a fer una peça històrica el dia de l'aniversari (TVC i TVEC) i van fer esment de l'efemèride com a rerafons d'altres notícies d'actualitat. 8TV ni tan sols van recollir l'esdeveniment en l'informatiu ...

Emissora	Contingut	Durada (segons)
XTVL	L'esquerra guanya els primers comicis democràtics. Petit reportatge amb imatges d'arxiu i veu en off.	121
XTVL	El cas de Lleida. Entrevista a Antoni Siurana i Àngel Ros, alcaldes de Lleida, amb imatges històriques.	150
XTVL	Salou aconsegueix la independència de Vila-Seca, amb declaracions de Julio Vilaplana, membre del moviment segregacionista, Esteve Ferran, gestor i primer alcalde de Salou i Joan M. Pujals, alcalde de Vila-Seca de l'època.	130
XTVL	El cas de Girona. Entrevista a Joaquim Nadal i Anna Pagans, alcaldes de la ciutat, amb imatges històriques.	147
XTVL	Repàs a la situació dels municipis durant les eleccions del 1979, amb declaracions de Jaume Bogunyà, capellà, Damián Muñoz, líder veïnal, i Jaume Conejero, exregidor.	113
XTVL	El cas de Tarragona. Entrevista a Josep Maria Recasens i Josep Fèliz Ballesteros, alcaldes de la ciutat, amb imatges històriques.	155
XTVL	Terrassa ha patit una gran transformació els darrers 30 anys, amb declaracions de Pep Montaña, Àrea Planificació Urbanística i Territori.	127
XTVL	El cas de Barcelona. Entrevista a Narcís Serra i Jordi Hereu, alcaldes de la ciutat, amb imatges històriques.	175
XTVL	Els primers ajuntaments d'esquerres: el pacte de progrés, amb declaracions de Paco García, regidor del PSUC i Ramon Barrufet, regidor del PSC al 1979.	118

XTVL	Els primers ajuntaments d'esquerres: el pacte de progrès, amb declaracions de Paco García, regidor del PSUC i Ramon Barrufet, regidor del PSC al 1979.	118
XTVL	Democràcia veïnal a l'Hospitalet de Llobregat, amb declaracions de Manuel Piñar, de la federació d'associacions de veïns de l'Hospitalet de Llobregat, Mossèn Josep Murillo, rector de la Parròquia Mare de Déu de la Llum, i Ernesto Carrión, president de Casa sense Fronteres.	140
XTVL	Joan Vich i Joan Sabanza, alcaldes per trenta anys a Vilanova del Camí i Móra la Nova respectivament.	65
XTVL	Raimat, entitat municipal descentralitzada, amb declaracions de Josep Maria Domingo, alcalde pedani Raimat i Àngel Ros, alcalde de Lleida.	134
XTVL	Dosrius i l'Hospitalet de Llobregat, dos municipis amb demandes diferents per a l'ajuntament, amb declaracions de Núria Marin, alcaldessa de l'Hospitalet de Llobregat i Josep Jo, alcalde de Dosrius.	162
XTVL	Resum dels reportatges sobre líders de moviments socials veïnals a Catalunya que emetrà XTVL.	35
XTVL	Les vegueries i el finançament, nous problemes de la Diputació de Barcelona, amb declaracions de Francesc Martí i Jusmet, president de la Diputació de Barcelona el 1982 i d'Antoni Fogué, actual president de la Diputació de Barcelona.	157
XTVL	Les entitats municipalistes demanen més finançament, amb declaracions de Manel Bustos, president de la Federació Catalana de Municipis i Salvador Esteve, de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.	97
TVC	Repàs dels fets de fa 30 anys; esmenta els partits més votats, els primers alcaldes de Barcelona i Sabadell i recull el testimoni dels exalcaldes de Solsona i Castelldefels.	112
TVEC	Repàs dels fets de fa 30 anys, destacant els resultats d'algunes poblacions, amb el testimoni de l'exalcalde d'Abrera.	102
TVEC	Off sobre l'acte de celebració organitzat pel PSOE a Figueres.	27
TVEC	Declaracions de Zapatero en què es congratula de les detencions de membres d'ETA en el marc de l'acte anterior, amb una referència a l'efemèride.	59
TVEC	Off en què CDC celebra el 30è aniversari dels ajuntaments democràtics i la festa del partit a Vic.	58
TVEC	Declaracions d'Artur Mas sobre el futur de Catalunya en el marc de la celebració, sense referències a ella.	20

Conclusions

La presència de la informació de proximitat en els informatius autonòmics, amb un 27% del total del temps de mitjana, és significativa si tenim present que hem analitzat informatius generalistes. Tanmateix, cada emissora li atorga un protagonisme i unes característiques específiques, amb XTVL i TVEC fent un esforç destacat per connectar la informació general amb la realitat local i TVC i 8TV posant l'accent en la informació de successos.

L'XTVL té major vocació de proximitat que la resta d'emissores. La informació de proximitat té una presència destacada del 38'9% i va més enllà de les notícies de repercussió local: és habitual la producció de notícies d'abast general que inclouen perspectives locals. TVEC, malgrat no apostar tan decididament per la informació d'àmbit local, dona una presència significativa a la proximitat, amb un 32'8% de les notícies, amb força visibilitat local en temes d'abast general. A TVC i 8TV la presència total de notícies de proximitat baixa al 18'2% i 10'8% respectivament i es redueixen principalment a peces de repercussió local.

El fet que el programa *Al Dia* d'XTVL sigui un complement dels informatius locals pot explicar perquè en l'espai autonòmic es fa l'esforç de connectar el món local amb notícies generals, fugint de la possibilitat d'oferir un conjunt inconnex de notícies de repercussió local. TVEC, malgrat tenir una proporció menor de notícies pròximes també connecta sovint el món local amb la informació de caràcter més general, per tal de trobar una identitat pròpia per al programa fet a Sant Cugat en contraposició al *Telediario* d'abast estatal.

La presència del món local a XTVL i TVEC es visibilitza clarament als sumaris de les dues emissores: més de la meitat de les peces de proximitat són destacades en l'obertura dels informatius. A més, estan repartides de forma equilibrada durant tota la durada dels programes. La informació de proximitat rep un tractament menys prioritari en la televisió pública nacional: només un 22% de les peces apareixen al sumari i queden relegades al segon o tercer terç del programa. TVC prioritza als seus informatius la informació internacional i esportiva, marcada pel Barça com a ingredient bàsic. En qualsevol cas, dins dels informatius autonòmics no hi ha un espai clarament definit per a la proximitat. A XTVL tendeix a aparèixer al vespre i a TVC al migdia, però sense ser excloent. Els caps de setmana tenen menys informació pròxima en totes les emissores.

La informació de proximitat té accents distintius pel que fa a temàtica, però comparteix el predomini de les fonts institucionals i de l'àrea metropolitana amb les notícies de caràcter més general. Mentre política i esports són les estrelles previsibles dels informatius, en les notícies de proximitat dominen arts i cultura (17'7%), seguida d'infraestructures (15%) i successos (14%). El predomini d'aquestes temàtiques configuren la imatge del món local que transmeten els informatius autonòmics.

Si els primers dos temes reben una atenció generalitzada per part de totes les emissores, els successos estan concentrats a TVC i 8TV. Només a XTVL aquesta temàtica té una posició molt secundària en comparació amb d'altres temes. TVEC aposta per les infraestructures i és l'emissora amb més notícies locals d'economia i medi ambient.

L'XTVL ofereix l'informatiu amb el ventall més ampli de temàtiques de proximitat i lidera la major part de les categories. *Art i cultura, infraestructures, esports, política i economia* són les temàtiques més nombroses a *Al Dia*. A TVC, *art i cultura* és novament la categoria que més minuts mereix, seguida de *successos i infraestructures*. Excepte en l'XTVL, la informació de proximitat té una presència anecdòtica en les notícies esportives dels informatius.

Aquestes prioritats temàtiques de les emissores també es reflecteixen en part en el caràcter que donen a les notícies pròximes i en les fonts: TVC i 8TV tenen majoritàriament notícies negatives, mentre que XTVL té un superàvit de notícies positives. En general, la imatge del món local propiciada pels informatius és més positiva (46'3% de les notícies) que no pas la d'àmbits més generals (31,6%). TVEC i XTVL tenen el ventall de fonts pròximes més equilibrat, amb les institucions representatives com a font principal, mentre que a TVC i 8TV dominen les organitzacions i ciutadans.

Les dades de la mostra analitzada suggereixen que el món local ha aconseguit fer-se visible en els informatius autonòmics, però la seva presència quantitativa i qualitativa és ben diferent en cada emissora. El fet de no tenir un espai reservat en l'escaleta dels programes pot ser interpretat com un factor positiu sobretot en casos com els d'XTVL i TVEC, en què la informació de proximitat es presenta entreteixida amb la general, connectant les tendències globals amb les vivències quotidianes. La imatge que ofereixen del món local

els informatius és agredolça: positiva i posant l'accent en el progrés i en els valors locals en el cas d'XTVL i TVEC; negativa i vinculant l'àmbit més pròxim als successos, invisibilitzant pràcticament les institucions locals, en el cas de TVC i 8TV. La desproporció en la visibilitat de l'àrea metropolitana en comparació amb la resta de comarques catalanes és un dels reptes pendents per a totes les emissores.

Referències

GIFREU, Josep et al. (2006): “Els noticiaris televisius i l’accés a l’agenda pública dels temes de la immigració”, a Quaderns del CAC, núm. 23-24, pp. 85-102.

LÓPEZ, Carles (2006): “Metodologia del CAC per a l’observança del pluralisme en els teletinformatius”, a Quaderns del CAC, núm. 26, pp. 9-16.

MANNING, P. (2001) *News and news sources: a critical introduction*. Thousand Oaks, EUA: Sage.

PERALTA, Miquel (2006): *Teletinformatius. La transmissió televisiva de l’actualitat*. Barcelona: Càtedra Ramon Llull.